No. 1572 Zaterdag 14 Februari 1914. 31ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Decentralisatie.

De heer J. H. J. Hamelberg schrijft ons:

Bij de behandeling der koloniale huishoudelijke begrooting wordt telken jare door den kolonialen raad aangedrongen op bezuiniging en in de eerste plaats wordt daarbij gedacht aan inkrimping van het ambtenaarspersoneel. Even stereotiep als die klachte van den raad is echter ook het antwoord van het bestuur, dat er voor een geregelden gang van zaken op de gouvernementskantoren geen handen gemist kunnen worden.

Daarom kan het zeker niet overbodig geacht worden er een verklaring voor te vinden, dat ten deze noch de koloniale raad het bestuur, noch dit den raad overtuigen kan. Daartoe dient echter een uitweiding over het ontstaan van de tegenwoordige bestuursinrichting vooraf te gaan.

Onder de West-Indische companie waren de eilanden der kolonie feitelijk bezittingen dier maatschappij en inderdaad slechts groote plantages, waarvan het beheer was toevertrouwd aan een „directeur.” Deze trad op als de vertegenwoordiger zijner maatschappij, was alleen aan hare „bewindhebbers” verantwoordelijk voor een richtig beheer der hem toevertrouwde landen, in de eerste plaats met het oog op het productief maken daarvan, en dus moest noodwendig het geheele gezag zich in hem concentreeren. De onder hem gestelde ambtenaren, de z. g. „hooge en lage bedienden”, waren slechts de uitvoerders zijner bevelen. Wel waren er voor hen instructies vastgesteld, doch deze bepaalden zich tot een omschrijving van de wijze, waarop de ambtenaren de hun opgedragen taak hadden te vervullen en nooit werd vergeten er hun speciale aandacht op te vestigen, dat zij in de uitvoering dier taak het gezag van den directeur hadden te erkennen. Uit kracht van zijn ambt was deze tevens voorzitter van alle colleges in de kolonie, kerk en schoolbesturen niet uitgezonderd, en ook van het garnizoen, dat bestond uit door de Co. aangeworven en betaalde militairen, was hij de commandant en bekleedde daarbij ook den rang van kolonel.

Er was een „burgerij”, aan welke met de militairen de verdediging van het land was opgedragen en die haar eigen officieren koos. Daarbij bestond er ook een „raad”, die den directeur bijstond in het bestuur en aan wien de wetgevende macht en de rechtspraak waren toevertrouwd, doch ook de leden daarvan, tot wie ook de officieren der burgerij behoorden, waren bedienden der Co., aan welke zij den „eed van getrouwigheid” hadden te doen, feitelijk dus aan haar vertegenwoordiger in de kolonie ondergeschikt waren en dan ook door bewindhebberen uit hun ambt konden worden ontzet. Slechts de in de kolonie vertoevende oorlogschepen of zooals men ze toen noemde, „'s lands schepen van oorlog” hadden van den directeur geen bevelen af te wachten: zij stonden onder het direct gezag der staten en der admiraliteit, waartoe zij behoorden.

Bij den overgang van de bezittingen der Co. aan de republiek en later aan het rijk moest natuurlijk in deze toestanden verandering komen. De leden van raad hielden op „bedienden” te zijn, het administratief moest van het rechterlijk en het wereldlijk van het kerkelijk gezag gescheiden worden- doch overigens herinnert de thans bestaande bestuursinrichting nog levendig aan den tijd, toen de eilanden nog groote plantages waren met den „directeur” als administrateur aan het hoofd.

Enkele grepen uit de dagelijksche bestuursbemoeiïngen mogen dit verduidelijken.

Wil men het quarantaine-établissement bezoeken, een kalkoven branden, kruit vervoeren, een lijk opgraven ter bijzetting elders — de vergunning daartoe moet gegeven worden door den gouverneur. Wil de kapitein-commandant der troepen het tarief van den garnizoenskleermaker wijzigen, leege vaten of voor de consumptie ongeschikt verklaarde boonen of erwten publiek doen verkoopen — het kan niet geschieden zonder toestemming van den gouverneur. Acht de schoolcommissie, in overleg met de hoofden, wijziging in de klassenverdeeling of in het leerplan eener openbare school wenschelijk — de gouverneur moet er accoord mee gaan. Enz. enz., *).

Dat van zulke, waarlijk aan het belachelijke grenzende, concentratie van het gezag in den gouverneur een zeer omslachtige administratie het gevolg moet zijn, zal wel geen betoog behoeven. Immers ligt het voor de hand dat een gouverneur, op welke veelzijdige ontwikkeling hij ook moge bogen, in de aan hem op zoo velerlei gebied onderworpen zaken geen beslissing zal nemen zonder het advies te hebben ingewonnen van de chefs der takken van dienst, wien deze zaken aangaan. Willen deze adviezen eenige waarde hebben, dan dienen zij beredeneerd te zijn en, wanneer de gouverneur een vreemdeling in Jeruzalem is, zeer uitvoerig ook. Niet alleen de étiquette, doch ook een geregelde gang van zaken vereischen daarbij, dat de gehoorde afdeelingschefs weer in kennis gesteld worden van de beslissingen, door den gouverneur op hunne adviezen genomen. Neemt men daarbij in aanmerking, dat slechts bij uitzondering een gouverneur zal afwijken van het advies, hem gegeven door een departementchef, die veel beter dan hij vertrouwd is met de aan zijn oordeel onderworpen zaken in verband staande voorschriften, dan is zeker de vraag gewettigd: waartoe al deze omslag? waarom dit dubbel werk gedaan? En dat de koloniale raad, die slechts het werk ziet, dat gedaan wordt doch niet hoe het wordt gedaan, zich niet kan voorstellen, dat dáárvoor zoovele handen noodig zijn geweest, is allessins natuurlijk te achten.

Het is moeilijk te verklaren — tenzij dan „jalousie de pouvoir”, waarboven een gouverneur echter verheven moest zijn, een motief mocht zijn — waarom tot heden geen enkel gouverneur zich verzet heeft tegen hetgeen men met recht zou kunnen noemen een onderschatting van zijn ambt. Het is slechts natuurlijk, dat aan het hoofd van een verwijderde kolonie meer gezag dient te worden toegekend dan aan hoofden van gewestelijk bestuur hier te lande. Al klemt dit in den tegenwoordigen tijd met zijn snelle verkeersmiddelen en zijn onderzeesche kabels niet meer zoozeer als vroeger, toen er om de drie maanden een schip uit het moederland in de kolonie aankwam, er zullen zich toch altijd gevallen voordoen, waarin de gouverneur zal hebben te handelen zonder ruggespraak met Den Haag. Regel moet het ook blijven, dat koloniale zaken in de kolonie worden afgedaan, en zoo zal aan de macht eens gouverneurs wel altijd iets autocratisch blijven kleven. Het gezag dient in zijn handen te blijven en hooger beroep op hem van de beslissingen van departementschefs moet mogelijk blijven. Maar met de eigenlijke bestuurstaak moet toch onvereenigbaar worden geacht het aan de beslissing van een gouverneur onderwerpen van soortgelijke zaken, als b.v. hier te lande door hoofdambtenaren worden afgedaan. De gouverneur zij landvoogd, niet een conglomeratie van alle mogelijke afdeelingschefs.

Dergelijke concentratie van het gezag kan der kolonie ook niet ten goede komen. Waar een gouverneur zich heeft te bemoeien met zoo talrijke, voor de belangen der kolonie ondergeschikte zaken, moet zijn aandacht van de eigenlijke bestuurstaak worden afgeleid en die daaronder lijden. Alleen daarom reeds — om van andere, algemeen erkende voordeelen van decentralisatie niet eens te gewagen — is het wenschelijk te achten, aan de verschillende bestuursdepartementen in de kolonie, onder comptabele chefs, meer zelfstandigheid toe te kennen.

Van de bezwaren, aan zulken maatregel verbonden, ben ik mij zeer wel bewust. De geheele wetgeving der kolonie is op de bestaande centralisatie van het gezag in den gouverneur gebaseerd of houdt er althans zeer nauw verband mee, zoodat ettelijke wetswijzigingen en een algeheele herziening van de bestaande bestuursvoorschriften noodig zullen blijken. Doch daarbij zal men ongetwijfeld kunnen rekenen zoowel op de medewerking van den kolonialen raad als op die der departementschefs en zeer waarschijnlijk zal ook daarbij blijken dat, zoo ten gerieve van het publiek als ter vereenvoudiging van den dienst, gebroken zal kunnen worden met menig verouderd systeem van administratie en contrôle.

*) Ik bespreek hier de toestanden, zooals ik die tien jaren geleden gekend heb, doch ingrijpende veranderingen daarin zijn er — voor zoover mij bekend — sedert niet gebracht.

N. R. Crt.

Een geruchtmakende brief over Curaçao

IN

„DE NEDERLANDER”

P. J. P. schrijft in *Het Centrum*:

In de *Nederlander* van 16 October heeft een zekere D. G. F. een brief gepubliceerd, die de verontwaardiging heeft gewekt niet alleen van de katholieken, maar van geheel het Curaçaosche volk.

Het lust ons niet, dien brief in zijn geheel weer te geven, noch te weerleggen. Hij is in zijn geheel afgedrukt en......afgemaakt, zooals hij het dubbel en dwars verdiende, in de *Amigoe di Curaçao* van 6 December.

Wij wenschen alleen te protesteeren tegen enkele onbewezen en onbewijsbare beschuldigingen.

Vooreerst dan „kijkt men hier Nederland met den nek aan.” „Men heeft weinig achting voor Nederlanders, en alles wat Nederlandsch is.”

Dat men hier D. G. F. met den nek of in 't geheel niet heeft aangekeken, is wel mogelijk. Wij hebben hier jaren lang het volk van zeer nabij gekend. Wij hebben hier de Koninginnefeesten en de Ruyterfeesten zien vieren met een nationale geestdrift, die zelfs in Holland niet hooger kan stijgen.

NAAR HET GELUK.

(*Uit het leven van een bekeerling*).

XXXV. Benijdenswaardig.

Wilt gij weten, lieve Lezer, hoe Père Léon gestorven is?

Gesproten uit een rijke Fransche familie, las hij op twee en twintigjarigen leeftijd in het H. Evangelie deze woorden:

„Zoo gij volmaakt wilt zijn, geef dan al wat gij bezit aan de armen, en volg mij na.”

Toen sprak hij tot zich zelven: Het leven is te kort om niet te trachten naar de hoogste volmaaktheid van het menschelijk leven.

Hij verdeelde al zijne goederen onder de armen, en werd volmaakt.

Na den grooten oorlog werden de verschillende kloosterorden uit Frankrijk verdreven.

Wij vonden hem weder in Provence als seculier Priester; hij droeg de toog over zijn Franciskaner habijt, dat hij niet had willen afleggen. In deze nieuwe stelling verschoot hij zijne laatste krachten.

Men zag hem met een bundeltje oude kleeren, welke hij bij de goede menschen had gebedeld, barrevoets, met sandalen aan, diep door de sneeuw waden, van dorp tot dorp trekkend, om overal de armen te kleeden...... zijn eigen handen en voeten waren totaal bevroren.

In zijne laatste levensdagen was hij zoo zwak, dat hij niet meer de H. Mis kon lezen.

Toen kwam het groote uur der eindoverwinning, het uur der verlossing, dat wonderbare uur der eeuwige vergelding.

Hij zat in een leunstoel, een bediende stond bij hem.

„Och, wees zoo goed mij alleen te laten en er voor te zorgen, dat het uiterst stil blijve rondom mij.”

Toen de bediende na een uur weer het vertrek binnentrad, vond hij hem in biddende houding, met het Franciskaner kruis aan zijne lippen, ontslapen in den Heer.

Hij had alles gegeven om alles te winnen......

Hoe dikwijls had hij mij gezegd: Het leven gaat te snel; het vliegt voorbij als de bliksem.” En als ik dan zijn armoede en gebrek aanschouwde, dacht ik wel eens bij mezelf: Een snelle bliksem, die 70 à 80 jaren duurt!

Wij waren van denzelfden leeftijd; hij is nu reeds meer dan 30 jaar geleden heen gegaan.

Wanneer ik thans op mijn 80 jaren terugblik, schijnen ze me werkelijk zoo snel als een enkele dag voorbijgegaan te zijn.

Ja, hij had toch wel gelijk: Het leven gaat te snel, en de eeuwigheid duurt te lang, om er mee te spelen.

XXXVI De Biechtvader.

Gelijk de Goddelijke Zaligmaker zijn beelden en vergelijkingen ontleende aan het dagelijksch leven, bij voorkeur uit het herdersbedrijf, zoo heeft Hij ook de genezing der ziel door vergiffenis der zonden willen bewerken overeenkomstig de diepste innerlijke natuur van den mensch.

De mensch heeft behoefte aan iets zichtbaars, daarom is God mensch geworden, en heeft Christus bij zijn verscheiden zichtbare plaatsvervangers van zijn rechterlijke macht achtergelaten.

In de ure der bekoring, bij het opvlammen der hartstochten, wordt het beeld van God, dat ieder mensch in zijn hart draagt, gedeeltelijk beneveld: alle vrees, alle schaamte, alle liefde voor Hem, het bewustzijn van zijn alomtegenwoordigheid en van zijn alwetendheid vervaagt in ons binnenste, en we vallen.

Eerst als de zonde is bedreven en de hartstocht weer zwijgt, eerst dan treedt het beeld van den Allerhoogste, dat reine, geestelijke, ontastbare weer voor onze ziel, en we voelen het berouw opkomen over onze daad.

Het beeld echter van onzen biechtvader, die zichtbaar en tastbaar in onze nabijheid blijft, verneveld niet onder den loeienden storm der hartstochten; in de gevaarlijkste oogenblikken zien wij zijne barmhartige en vertrouwenwekkende oogen als op ons gericht, alsof zij ons zeiden: Morgen moet gij hem uwe zonden belijden.”... met schaamte gevoelen wij, hoe wij zijn onuitputtelijk geduld en eindelooze goedheid gaan misbruiken, en zijn vertrouwen zullen bedriegen. Wij stellen ons reeds voor, hoe gelukkig wij ons zouden voelen, als wij hem nu eens konden zeggen, dat wij met moed en dapperheid gestreden hebben en, God zij dank, ook hebben gezegevierd. Bij deze gedachte bedaart ons hart, de kalmte treedt weder in, de bekoring gaat ons voorbij.

Zoo is de mensch!

De onzichtbare God treedt ons nader door den persoon van zijn zichtbaren plaatsvervanger en laat op deze wijze zijn invloed gelden op ons leven.

Ik had tot bediende een goed opgevoede, tamelijk ontwikkelde jongeman van nette familie. Als vrijwilliger had hij, nog knaap zijnde, den grooten oorlog meegemaakt in dienst van den regimentscommandant. Gedurende een reis naar Italië werd ook hij Katholiek, en toen wij naar huis terugkeerden, stal hij 2000 Taler uit mijn schrijfbureau.

De Inspecteur van politie, dien ik er bij riep, een man vol levenservaring, zag onmiddelijk, dat hij de dief moest zijn; maar men kon het niet bewijzen, daar hij op alle strikvragen een voldoend antwoord gaf. Steunend op zijn overtuigden godsdienstzin, vroeg ik hem, of hij bereid was zijn verklaringen onder eede te bevestigen...... Hij was daartoe bereid.

Ik hield hem een kruisbeeld voor en sprak ernstig de eedsformule uit; hij herhaalde even ernstig elk woord, zonder blikken of blozen.

We konden derhalve verder niets met hem aanvangen.

Het Paaschfeest naderde en ik zeide toen tot hem: Van deze week moet gij uw Paaschbiecht spreken.”

Hij keerde in zich zelf en zag in den geest die goedige, liefdevolle oogen zijns biechtvaders, die tot hem zeggen zou: „Zoo, dus je bent Katholiek geworden om een dief te kunnen zijn!”

Na weinige oogenblikken gaf hij mij het geld terug, liep het huis uit, ging zich aangeven bij de Politie en verzocht hem zwaar te straffen.

Daar ik geen rechtsvordering instelde, bleef hij ongestraft.

Daarna ging hij te biechten, en toen gebeurde er iets heel bizonders.

Na de absolutie gegeven te hebben zeide hem de Priester: Nu gaat ge zeker ook te Communie?”

Hij vroeg: Mag ik dat nog na zulk een vreeselijken meineed?”

De Priester antwoordde: Christus is immers voor de zondaars gestorven.”

In vereeniging met mijn overig dienstpersoneel ging hij ter H. Tafel, en op hetzelfde oogenblik, dat hij de H. Hostie ontvangt, valt een der grootste, brandende kaarsen van het altaar, vlak voor hem neder.

Alle bedienden kwamen thuis met een schrik op het gelaat, alsof ze een hellegedrocht gezien hadden.... maar hij was gered.

Voor den onzichtbaren God en voor het wereldlijk gerecht had hij zich er weten uit te draaien, maar voor den plaatsbekleeder van Christus, die niemand aanklaagt, volstrekt geen argwaan koestert, jegens niemand, die geen onderscheid maakt tusschen eenig persoon, en alle misdrijven nog zoekt te verontschuldigen, voor dezen zichtbaren rechter had hij zich schuldig verklaard.

Den Onzichtbaren God riep hij tot getuige van een meineed, en in tegenwoordigheid van diens zichtbaren plaatsvervanger belijdt hij vrijwillig alle schuld.

Zoo is de mensch!

Toen Petrus zijn Heer niet zag, swoer hij met een duren eed in het voorhof van Pilatus: Ik ken dien mensch niet!” maar toen de Zaligmaker bij het tweede hanengekraai zich omkeerde en hem aanzag ...... ging hij ijlings naar buiten en weende bitterlijk.

Begaafd met een Oostersche gastvrijheid hecht ons volk zich aan iederen Nederlander, die het verdient. Alleen voor zwartkijkers blijft het gesloten.

Heeft de heer D. G. F. het tegendeel geconstateerd, dan zij bij zoo vriendelijk ons de bewijzen daarvoor te leveren.

Over de moraliteit durft D. G. F. het volgende te schrijven: „De moraliteit is tot het laagst denkbare peil gedaald. Om ontucht en overspel verdraait niemand eene hand."

Hier protesteeren wij in naam van zoovele engelreine zielen, die ook in Curaçao smetteloos als een zonnestraal heenglijden over het bederf der wereld. In naam van zoovele eerzame echtgenooten, in naam van zoovele anderen, die worstelen tegen de verleiding, en wier aantal hier op Curaçao veel grooter is, dan de bedorven karakters, die D. G. F. heeft ontmoet.

Wij protesteeren in naam van geheel ons volk, dat wel is waar zijn gebreken heeft, maar dat in elk geval veel beter is, dan menig ander volk van Zuid-Amerika.

D. G. F. gaat voort:

„In 't algemeen voor hygiëne moest, ik zeg niet meer, maar *iets* gedaan worden......vuilnisbelten ontdekt men in druk bewoonde centra."

't Is eenig. Verbeeld u, vier lange jaren heeft politie en gezondheidsraad hier reeds gewerkt en geworsteld, om ons dierbaar eiland te vrijwaren voor de pest, die in onze onmiddellijke nabijheid was uitgebroken. Nog iederen dag gaat men voort met ratten en muizen dooden en vuil-wegruimen. En nu komt iemand, die pas hier is, die nog de helft van dien arbeid niet gezien heeft, beweren, dat men *iets* moet doen. Die vuilnisbelten vooral zijn onbetaalbaar. Hij heeft bepaald den Christoffelberg, of den Barbaraberg of den Drie Gebroeders berg voor reusachtige vuilnisbelten aangezien. Wij tenminste, die ons elken dag in drukke centra bewegen, veel meer dan D. G. F., wij kunnen verklaren ze niet te kennen.

Hij gelieve dus zoodra mogelijk te publiceeren, in welke drukke wijk of straat hij ze gezien heeft. En onze wakkere commandant Appel zal ze bij tooverslag doen verdwijnen.

„De justitie en de politie staan zoo goed als machteloos. Eerbied voor de overheid en voor het gezag is er absoluut niet, discipline ontbreekt in alle kringen."

Tegenover deze zware beschuldiging, die hij met geen enkel feit bewijst, stellen wij onze verklaring. Het is bezwaarlijk, om in geheel Zuid-Amerika een volk te vinden, zoo kalm, zoo vreedzaam en rustig als Curaçao.

Een enkel staaltje ter illustratie. Van Otrabanda tot Westpunt (9 uren gaans) wonen pl.m. 10.000 Curaçaonaars en eenige (ik geloof 7) politieagenten houden daar orde.

Van Pietermaai tot Fuik (4 uren gaans) wonen pl.m. 7.000 Curaçaonaars; en 4 politieagenten bewaren daar de orde. En moederziel alleen kunt ge zelfs bij nacht dien weg maken. En een ondervinding van zooveel jaar blijft ons borg, dat ge niet zult gehinderd worden.

Heinde en verre is Curaçao bekend als een eiland van rust en vrede, waar zoovele vermoeide zielen komen uitrusten van revolutie en burgertwisten, wijl zij zich hier beveiligd weten tegen sluipmoord en geweld.

„De toestanden op geestelijk gebied — aldus vervolgt D. G. F. zijn lofreden op Curaçao — zijn allertreurigst. Wat heeft de Roomsche Kerk gedaan voor onderricht van den neger en van den kleurling, wat voor opvoeding van den vrijgemaakten slaaf en diens nakomelingschap?"

Op deze vraag, die op zich zelf reeds een beleediging is, hopen wij, in een volgend artikel te antwoorden.

Wij hebben op deze enkele punten de aandacht gevestigd, opdat men in Holland wete de waarde van zijn andere beschouwingen. Wij hopen, dat hij als eerlijk man zal inzien, dat hij met zijn straffeloos de eer van een volk te na komt. En al wie bewust of onbewust een volk onrecht heeft aangedaan, is volgens eer en geweten verplicht, dit openlijk te herroepen.

II.

Wij vertrouwen, dat de *Nederlander* van deze beide artikelen nota zal nemen. Al wie, zij het ook onschuldig, onware voorstellingen heeft verspreid, is verplicht die openlijk te herroepen.

De heer D. G. F. constateert dus, „dat de toestanden op geestelijk gebied allertreurigst zijn." Allertreurigst beteekent zooveel als: 't kan al niet slechter.

Nu wil ik den heer D. G. F. al terstond een plaats noemen, waar het veel treuriger is. Een plaats in onze eigen koloniën. En wat meer zegt, een plaats door den heer v. Kol geprezen, om den bevalligen, beschaafden dans. 1) Wij bedoelen Java. Of de dans op Java beschaafder is, weten wij niet en interesseert ons heel weinig. Maar wel weten wij, dat het schoolbezoek op Java en Madoera (en eveneens in Engelsch Indië) allertreurigst achterstaat bij Curaçao.

Op Java en Madoera komen 0.23 % der kinderen op school, — in Engelsch Indië 1.50 % — in het achterlijke Curaçao 75 %.

Nog duidelijker gezegd. Van de 10.000 kinderen komen er op Java 23 op school in Engelsch Indië 150, en in Curaçao 7500. 2)

Toch vindt de heer D. G. F. de toestanden op geestelijk gebied allertreurigst.

Welnu, dat heerlijk resultaat is te danken aan de Roomsche geestelijkheid. En zoo hebben we meteen geantwoord op zijn vraag: „Wat heeft de Roomsche Kerk gedaan voor het onderricht van den neger," etc.

En om dat te bewijzen, zullen we niet aankomen met Katholieke getuigen. Een Rabbijn der Israëlieten, zelf Curaçaonaar, heeft dat verklaard:

In Maart 1905 schreef J. H. M. Chumaceiro: „Wij mogen niet vergeten, dat de katholieke geestelijkheid heeft gezorgd voor de beschaving van ons volk, sedert de Europeanen hier de macht in handen kregen. En hoewel die beschaving nog onvolmaakt is, toch danken wij het aan de Roomsche geestelijkheid, dat het volk tot dien graad van beschaving gekomen is." 3)

Wat de Roomsche Kerk gedaan heeft voor het onderricht van den neger, etc.?

De kennis van D. G. F. is in een allertreurigsten toestand, nog treuriger dan Curaçao. Van het verleden schijnt hij al evenveel, ik bedoel even weinig, te weten als van het heden.

Reeds in het jaar 1834 schreef Mgr. Niewindt aan den Minister van Koloniën:

„Hoewel ons beschavingswerk (gedurende 10 jaar arbeidde hij reeds) niet zonder vrucht bleef, toch zouden we veel verder zijn, als de regeering wat wilde helpen, als de gouvernementsslaven verlof kregen om 's avonds of des Zondags de school te bezoeken."

Doch het gouvernement bleef doof. Op Bonaire b.v. waren 700 gouvernementsslaven. En geen enkele bekwam het gevraagde verlof.

In het jaar 1859 hadden onze katholieke scholen reeds 1546 leerlingen, dat is pl.m. 400 meer dan er heden op de neutrale school zijn.

Alleen de Roomsche Kerk heeft gezorgd en zorgt nog voortdurend voor het onderricht der buiten-districten, waar geen enkel onderwijzer wonen wil. Alleen de heldhaftige liefde onzer Roomsche schoolzusters is tot zulk een offer in staat.

Van het gouvernement hadden die arme buitendistricten geen onderricht te verwachten, evenmin als van de D. G. F.'s uit dien tijd. Nog in 1852 bepaalde het gouvernement: „de Staat moet zorgen voor neutraal onderricht, waar het getal *Europeanen* dat vordert." 4)

In 1848 weigerde het nog verlof om een katholieke school op te richten op Bonaire en St. Martin.

Ondanks de overschilligheid en de tegenwerking van het Gouvernement, ging de Roomsche Kerk met haar beschavingswerk voort.

In 1848 stichtte zij een school op den Kabrietenberg, in 1851 op Sta. Maria en Pietermaai, in 1853 op Sta. Rosa, en zoo kreeg langzamerhand elke parochie hare school, zoodat we op het oogenblik 22 scholen hebben met een personeel van 100 onderwijzers en pl.m. 5000 leerlingen.

En mocht nu D. G.F. ironisch vragen, wat dat voor onderricht is, dan zullen wij hem antwoorden met officieele bescheiden.

Mr. Nuyens, onze Gouverneur, — bij zijn superieuren bekend als een model van strenge onpartijdigheid — heeft het volgende verklaard:

1e. Ons onderwijs in de stad kan een vergelijking met dat der neutrale school *schitterend* doorstaan.

2e. Ons onderwijs op de eilanden is niet minder dan dat der aldaar bestaande neutrale scholen.

3e. Ons onderwijs in de buitendistricten voldoet aan de eischen, die men redelijker wijzer kan stellen. 5)

Ons dunkt, dan is de toestand nog al redelijk wel, en dus verre van allertreurigst.

Dit wordt nog bevestigd door een zeer onverdacht getuigenis. Het dagelijksch bestuur van het Nederlandsch Verbond woonde een prijzenuitdeeling bij in een onzer katholieke scholen. En allen waren verbaasd over het vlotte Hollandsch, waarmee de liederen alle uit het hoofd gezongen werden. 6)

En hij meene niet, dat die vooruitgang dateert van vandaag of gisteren.

Reeds in 1849 schreef Mgr. Niewindt naar Holland: In de stad hebben we een uitmuntende Katholieke jongensschool onder directie van den heer Huicke. Daar worden, behalve de gewone vakken, 4 talen onderwezen. En bij het laatste examen verklaarde de president der school-commissie, 7) dat die katholieke school beter was dan al de andere scholen.

Reeds in het jaar 1850 had pastoor Putman 8) een eigen drukkerij, waar hij Hollandsche boeken drukte ten gebruikte zijner schoolkinderen.

Wij hebben nog wel materiaal voor drie artikelen. Wij zouden nog kunnen spreken over ons bloeiend pensionaat, over ons jongens- en meisjes-weeshuis, over jongens-patronaat, Gezellenvereeniging, over twee weekbladen, over een twee-wekelijksch kinderblad, over een bibliotheek met 2000 deelen, over conferenties, over een Thomas-kring, enz. Doch we hebben iets beters te doen, dan te bewijzen dat de zon licht geeft.

We hebben voldoende geantwoord op de vraag: „Wat heeft de Roomsche Kerk gedaan voor het onderricht van den neger" etc.

En met dit antwoord hebben we eens te meer bevestigd, het getuigenis van den protestant G u i z o t: l'eglise catholique est la plus grande force civilatrice du monde."

Heeft de heer D. G. F. dat nog niet gezien, zoo wendde hij zich oogenblikkelijk tot een specialiteit voor oogziekten. En als hij dan volkomen genezen is van zijn blindheid, zoo schrijve hij een ander artikel in de *Nederlander*, om ons een voor een terug te geven al de parelen, die hij heeft afgeslagen van onze kroon.

---

1). „Naar de Antillen en Venezuela" p. 356.

2) Men leze hierover: *Koloniaal Weekblad voor Oost en West* 1906 *Nr.* 2 tot 9.

3). *Neerlandia*. Juli-Aug. 1905. We citeeren niet letterlijk, maar volgens den zin, wijl wij slechts een vertaling ervan bij de hand hadden.

4). *Curaçaosche Courant 28 Febr. 1852.*

5). Memorie van Antwoord Dec. 1912.

6). *Neerlandia*, Februari 1906.

7). J. Schotborg Hz.

8). Eerst pastoor op S. Rosa, daarna te Utrecht. Hij is dezelfde die Calderon's geschriften in Holland introduceerde.

Een Nederlander over Curaçao.

Wij lazen met voldoening in *De Surinamer*:

Het schijnt, dat Nederlanders er zich op toeleggen de kolonies, waar zij hun brood verdienen, in het Moederland en daarbuiten zoo zwart mogelijk te maken. Dit doen zij zeker uit dankbaarheid en om de kolonies hechter te binden aan het Moederland!!

Pas hebben wij een scribent gehad, die zooveel soldatenmoed heeft, dat hij zich verschuilt achter den naam „Kwamina". Wij hebben Mevr. Wijnaendts Francken gehad, die geschreven heeft, wat Nederlanders haar hebben voorgepraat.

Curaçao heeft ook zijne ridderlijke (!) Nederlanders, die anoniem de kolonie, welke hun te eten geeft, neerhalen.

In het Christ.-Hist. hoofdorgaan „De Nederlander" van 16 Oct. ll. kwam een brief, welke onderteekend was met de letters D. G. F., voor.

Ter kenschetsing nemen wij uit de „Amigoe" dezen brief over:

De „Amigoe" was echter niet tevreden met zelf tegen het geschrijf van den anonymus te protesteeren, in haar nummer van 27 Dec. ll. deed zij op den Koloniaal Raad een beroep.

Zou er voor onze Staten ook geen reden zijn om tegen het minne en onrechtvaardig geschrijf van Mevr. Wijnaendts-Francken te protesteeren?

Wij meenen van wel. Want heel wat bonter hebben het de negendaagsche Mevrouw en hare berichtgevers gemaakt, dan de scribent in „De Nederlander".

Staatscommissie Onderwijs.

Vrijdagmiddag, 9 Januari ll. om 2 uur, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken, mr. Cort van der Linden, de in de Trèveszaal daartoe saamgekomen commissie voor het onderwijsvraagstuk geïnstalleerd met de volgende rede:

„Mijne Heeren,

Het zij mij vergund bij de installatie van deze Staatscommissie haar doel met enkele woorden nader te omschrijven.

De U verstrekte opdracht is ruim gesteld. Zij roept U een regeling te treffen van den financieelen grondslag van het volksonderwijs. Daaronder is allereerst te verstaan het lager onderwijs in zijn geheelen omvang. Daarnevens zal ook het middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs Uwe aandacht vorderen. Het is niet uitgesloten, dat daarbij andere grondslagen worden aangenomen dan ten aanzien van het lager onderwijs worden vastgesteld. Het lag niet in de bedoeling het onderwijs aan de universiteiten of hoogescholen in den kring uwer bemoeiingen te betrekken. Uwe taak is reeds zoo omvangrijk, dat regeling van die belangen beter tot later bewaard blijve.

De arbeid, die deze staatscommissie gaat ondernemen, is voor de toekomst van ons vaderland van buitengewone beteekenis.

Indien gij slaagt zal de grondslag zijn gelegd voor eene krachtige en duurzame ontwikkeling van ons volk, en zal onze nationale eenheid zijn bevestigd.

Dit doel, u allen gemeen, moet u vereenigen in de middelen om het te bereiken.

In den strijd, die vele jaren lang onze politiek heeft beheerscht, hebt gij getracht datgene te doen zegevieren wat gij, indien gij alleen de macht hadt, het meest in overeenstemming met uwe denkbeelden zoudt achten. Het standpunt dat gij thans tegenover deze vragen inneemt is een ander. Gij staat thans tegenover het feit, dat uwe opvattingen over en weder elkaar beperken. Het openbaar en bijzonder onderwijs doen zich aan u voor als historisch ontwikkelde gegevens. Gij zoekt middelen om beiden tot bloei te brengen en beider vrijheid te waarborgen.

Gij zult eenerzijds hebben vast te stellen de taak die der overheid tegenover beide takken van ons volksonderwijs toekomt en anderzijds de eerbiediging van iedere levensbeschouwing tot leidend beginsel hebben te maken der door u te ontwerpen regeling.

Op deze wijze kan ons volksonderwijs in de verhoudingen waarin wij leven in waarheid nationaal worden. De energie die thans verspild wordt in voortdurenden en onvruchtbaren strijd kunt gij zoodoende omzetten in een levende kracht tot verheffing van ons volk.

Dat deze Commissie te zamen is gekomen moet in het bijzonder voor u, mijnheer de voorzitter, die reeds lang den weg der bevrediging hebt aangewezen, eene groote voldoening zijn. Het is een zware taak die u wacht. Ik ben er zeker van, dat gij die zult vervullen met de energie, de kennis en het beleid die daartoe onmisbaar zijn.

Ik verklaar deze Staatscommissie te zijn geïnstalleerd".

De voorzitter der Staatscommissie, dr. Bos, antwoordde op de rede van den minister als volgt:

Excellentie,

Overtuigd, daarbij te handelen in den geest van de geheele commissie, wensch ik de Regeering onzen dank te brengen voor het uit de verstrekte opdracht sprekend vertrouwen, niet minder ook uwe Excellentie onze groote waardeering te betuigen voor de ruime wijze, waarop zij zoowel in de vergaderingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal als ook thans weer, de taak der Commissie heeft omschreven.

Van de groote beteekenis, welke het welslagen van onzen arbeid kan hebben voor de toekomst van ons volk, in het bijzonder ten aanzien van zijne verheffing door onderwijs en opvoeding, zijn wij doordrongen.

Evenzeer ook zijn wij bewust van de groote moeilijkheden, welke ons wachten in de voorbereiding van een eervollen vrede op een gebied waar langer dan een halve eeuw de strijd zoo fel heeft gewoed. Een strijd die diepe sporen in ons maatschappelijk en staatkundig leven heeft achtergelaten.

Zeker kan men niet verwachten, dat de strijders van gisteren elkander heden dadelijk met volkomen vertrouwen tegemoet zullen treden. Was het ooit anders bij het openen van vredesonderhandelingen? Toch werd zoo vaak een uitkomst verkregen, welke bron bleek te zijn van duurzamen voorspoed voor allen, en niet de kiemen van nieuwen strijd bevatte.

Welnu, bij alle leden der commissie, en dit is de hoofdzaak, bestaat blijkens de aanvaarding van hun lidmaatschap, de oprechte wil om te trachten een gemeenschappelijken grondslag te vinden, waarop zich kan verheffen een deugdelijke inrichting van ons schoolwezen, welke rekening houdt met zóó groote verscheidenheid van godsdienstige en opvoedkundige inzichten als ons volk kenmerkt.

Ons allen vereenigt de wensch om de voorheen zoo fel tegen elkander inwerkende krachten, waarvan de felheid alleen te begrijpen is bij een volk met warme liefde voor het onderwijs, gelijk te richten, opdat sterker dan ooit de geestelijke kracht van ons volk kan gedijen tot zegen van zijn zedelijk welzijn en zijne stoffelijke welvaart.

In de hoop, dat deze oprechte begeerte, welke niet in de laatste plaats bij mij uit den grond des harten oprijst, ons de wegen mag doen vinden om onzen arbeid tot een goed einde te brengen, aanvaardt de Commissie met vertrouwen hare taak".

Algemeene toestand der republiek COLUMBIA.

Vervolg.

De voornaamste steden der republiek hebben het volgende bevolkingscijfer: Bogotá 121.257, Medellin 71.004, Barranquilla 48.907, Cartagena 36.632, Manizales 34.720, Cali 27.747, Pasto 27.760, Ibagué 24.693, Neiva 21.852, Cúcuta 20.364, Bucaramanga 19.785, Popayan 18.724, Tunja 8.971. Santa Marta 8.348.

Bogotá, de hoofdstad, gesticht in 1538, heeft een kathedraal en ongeveer 50 kerken en kapellen, welke oud houtsnijwerk en vele oude en belangwekkende schilderijen bevatten. Er is ook eene protestantsche (presbyteriaansche) kerk. Voorts zijn er verscheidene kleine parken met standbeelden van de helden uit den onafhankelijkheidsoorlog van 1810. Tot de voornaamste gebouwen behooren het presidentieel paleis, het gebouw van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, het paleis van den pauselijken zaakgelastigde, Kapitool en het Observatorium, een van de hoogste ter wereld. Bogotá heeft verscheidene inrichtingen van onderwijs, drie marktplaatsen, twee groote brouwerijen, eene glasfabriek, vele meelfabrieken en andere kleine fabrieken.

Bogotá is de residentie van den voor een tijdperk van vier jaren gekozen president der republiek. De ambtstijd van den tegenwoordigen president loopt ten einde op 7 Augustus 1914. Er zijn zeven ministers, die door den president benoemd worden en wel voor Binnenlandsche Zaken, Oorlog, Financiën, Schatkist, Openbaar Onderwijs en Openbare Werken, waarbij op 7 Augustus 1914 nog een zal komen voor Handel- en Landbouw. Thans is de behartiging der landbouwbelangen opgedragen aan eene der Afdeelingen van het Ministerie van Openbare Werken. Hieraan is o.a. een inlichtingenbureau verbonden. Landbouw- en tuinbouwtentoonstellingen worden eens per jaar te Bogotá gehouden.

Het Congres bestaat uit eene Kamer van Afgevaardigden en een Senaat, welker zittingen 20 Juli van elk jaar beginnen en van drie tot vijf maanden duren. De afgevaardigden worden gekozen voor den tijd van twee en de Senatoren voor vier jaren.

De belangrijke ontwerpen, welke dit jaar bij het congres zijn ingediend, hebben o.a. betrekking op een nieuw tarief van invoerrechten, met het doel het tegenwoordige tarief te wijzigen zonder het over het algemeen te verhoogen of te verlagen, op een uitvoerrecht op plantaardig ivoor, voorts op eene belangrijke concessie voor de oprichting van eene bank met buitenlandsch kapitaal, waaraan het monopolie der uitgifte van bankbiljetten zou moeten worden verleend, en op eene concessie voor eene Engelsche firma tot petroleumexploratie.

Van de maatregel, welke in den laatsten tijd ter bevordering van de welvaart van het land zijn genomen, zij hier gewezen op de verbetering der havens. Aan den Grooten Oceaan zullen Buenaventura en Tumaco worden herbouwd, aan den Atlantischen Oceaan zal de haven Cartagena worden verbeterd. Voorts zal te Puerto Columbia de pier worden verlengd en de baai toegankelijk worden gemaakt voor groote stoomschepen. Bij Santa Marta zullen eenige zandbanken worden verwijderd; er zal daar ter plaatse een nieuwe vuurtoren met krachtige lichtbron worden gebouwd en wellicht sullen ook de kaden worden uitgebreid.

Van deze havens is Puerto Columbia aan den Atlantischen Oceaan de voornaamste. Deze haven is met Barranquilla door een spoorweg verbonden, welke evenals de pier eigendom is van eene Engelsche maatschappij. Alle bovengenoemde havens, met uitzondering van Tumaco, hebben spoorwegverbinding met het binnenland. Van de Atlantische havens worden de goederen per spoor naar de verschillende distributie-havens aan de Magdalena-rivier vervoerd, of, wanneer zij voor zuidelijker plaatsen zijn bestemd, gelost te La Dorada, met een Engelschen spoorweg ongeveer 110 K.M. verder vervoerd en voorts langs de Boven-Magdalena verscheept naar eene haven, ge-

maand Girardot, vanwaar zij per spoor bergopwaarts naar Bogotá worden getransporteerd. De reis van eene Atlantische haven naar Bogotá kost den reiziger ongeveer negen dagen; de terugreis rivierafwaarts naar de kust duurt ongeveer vijf dagen, althans wanneer er voldoende water in de Magdalena is, hetgeen na langdurige droogtetijdperken in het binnenland niet altijd het geval is. Het vervoer van goederen, speciaal van kisten en balen, wegende meer dan 75 Kg., van de kust naar Bogotá vereischt meer dan drie weken.

De haven Buenaventura zal spoedig met de stad Cali door een spoorweg verbonden zijn. Voorts zal Medellin spoedig eene rechtstreeksche spoorwegverbinding met de Magdalena hebben. Cucuta heeft een spoorweg, welke de goederen vandaar vervoert in de richting Maracaibo (Venezuela); Bogotá heeft korte lijnen naar het noorden en zuiden.

Door eene Engelsche maatschappij wordt tusschen Manizales, een belangrijk centrum van de koffiecultuur, en Mariquita een kabelspoorweg aangelegd, welke de grootste tot dusver bestaande kabellijn zal zijn.

Er zijn thans 13 spoorlijnen in Columbia, met eene totale lengte van ca. 1000 K.M., welke jaarlijks 2.475.000 reizigers en 650.000 ton goederen vervoeren.

Slot volgt.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

De ruime, groote Rozenkranskerk van Pietermaai was Woensdagavond te klein om alle geloovigen te bevatten, die bij de mooie plechtigheid van dien avond tegenwoordig wilden zijn.

Veertien nieuwe leden deden op plechtige wijze haar opdracht in de eerst onlangs opgerichte meisjescongregatie, en ontvingen de linten en medaljes uit de handen van Monseigneur zelven. Ook heeft Z. D. H. na het Pontificaal Lof den Pauselijken zegen gegeven krachtens de volmacht Hem door Z. H. den Paus verleend bij particuliere audiëntie te Rome.

Dit was de eerste Pontificale plechtigheid, welke na de terugkeer van den Apostolisch Vicaris heeft plaats gehad.

* * *

De Bisschoppen van Latijnsch-Amerika moeten in den loop van dit jaar hun bezoek *ad limina* doen.

Zondagmorgen arriveerden hier met de *Bologna* H.H.D.D.H.H. Mgr. Eduardo Maldonado Calvo, Bisschop van Tunja en Mgr. Ismael Perdomo, Bisschop van Ibagué, beiden van Colombia.

Na in de Kathedraal de H. Mis gelezen te hebben, bleven zij nog eenigen tijd in de Pastorie, waar ook Mgr. Vuylsteke hen ontving. In den avond zijn de twee Bisschoppen weder verder gereisd naar Rome.

Den Bisschop ter eere.

De Eerw. Frater Richardus, hoofd der St. Vincentiusschool, heeft gevolg gegeven aan het voorstel van de *Amigoe* en zijn flink geschoold jongens- en mannenkoor, te samen ± 60 zangers, nogmaals laten optreden voor wat talrijker gehoor als bij de prijsuitdeeling tegenwoordig kon zijn.

Deze uitvoering gold als een welkomstgroet aan Mgr. Vuylsteke bij diens terugkeer uit Nederland.

Hadden wij slechts gevraagd om een herhaling van het *Lustiges Durcheinander* en *Heute noch nicht*, de goede Frater had er een echten feestavond van gemaakt met het volgend program:

1 Kleppermarsch van Jan Morks.
2 Heute noch nicht, F. X. Engelhart.
3 Gezelschapslied, Knecker.
4 Weldadigheid, B. Gijben.
5 Die Kapelle, C. Kreutzer.
6 Toespraak door P. van Koetsveld.
7 Zegenwensch, Silcher.
8 Lustiges Durcheinander, F. X. Engelhart.

Men ziet het, een rijk program van mooie, vroolijke liederen! Variatie genoeg!

Opnieuw hebben we genoten, volop!

Monseigneur bedankte op zijn gewone vriendelijke, hartelijke wijze, en liet goed uitkomen, dat dit bewijs van sympathie zeer welkom was geweest, en hoogelijk werd gewaardeerd.

De talrijke aanwezige Paters, Dames en Heeren, die de groote aula van het St. Thomas-College vulden, spraken luide hun bewondering uit over dit mooie concert, dat heel erg in den smaak was gevallen. Hopen wij op een herhaling van dergelijke concerten bij andere feestelijke gelegenheden.

No. 5.

Reeds is het vijfde schip hier aangekomen om fosfaat van de St. Barbaramijnen in te laden.

Dit maal was het de *van Ittersum.*

Aphrodite.

De jachttijd is geopend. Maandagmorgen schoot bovengenoemd Amerikaansch jacht onze haven binnen met een 10 tal toeristen aan boord.

De Electrische Centrale.

De actieve Firma S. E. L. Maduro & Sons hebben een nieuw stel machines besteld. Zij kunnen dan beschikken over een dubbel stel, waardoor bij eventueel defect, onmiddelijk de reservemachine kan worden ingeschakeld en het gebrek spoedig verholpen is. Maar nog een veel grooter voordeel wordt er door verkregen; de electrische centrale zal in het vervolg over een vermeerdering van capaciteit kunnen beschikken van 150 Kilowatt. Er zullen dus nog meerdere lichten kunnen worden aangesloten.

Zal het nu ook mogelijk worden onze haven wat beter te verlichten? We hopen het van harte. Een flinke verlichting behoort ook tot de verbeteringen onzer haven.

Koloniale Raad.

Reeds gedurende een paar jaren wordt de dienst in de apotheek van 's lands hospitaal, wegens afwezigheid met verlof van den militairen apotheker, waargenomen door een hier gevestigd apotheker, die buitendien aan het hoofd staat van een eigen apotheek.

Waar dit noodig bleek, wegens gebrek aan bevoegde deskundigen, die niet reeds een apotheek hebben, en plaats kon grijpen in een instelling van ziekenzorg, die niet aan toezicht van wege het koloniaal bestuur is onderworpen (art. 24 der verordening vervat in P. B. 1874 No. 6), acht de Gouverneur het wenschelijk dat zulks ook zal mogen toegestaan worden voor andere instellingen van ziekenzorg enz., wanneer de omstandigheden een dergelijke voorziening noodig mochten maken.

Het geval kan zich immers voordoen, dat [illegible] instellingen [illegible] beschikbaar stelt, die voldoet aan de eischen der verordening; [illegible] aan het voorkomen, dat de [illegible] aan de instelling, de [illegible] apotheek op zich [illegible] zooals vroeger [illegible] was in 's [illegible]

Naar [illegible] hierboven is aangeduid, wordt aan den Raad aangeboden een nieuw ontwerp, waarin [illegible] gekomen wordt aan de [illegible] bezwaren.

Koude douches.

Op een mededeeling van de Ford Motor Company te Detroit (Ver. Staten), dat uit de winst 10 millioen dollars onder het personeel zal worden verdeeld, was in de laatste dagen een groote menigte werkloozen naar de fabrieken der maatschappij gestroomd, om op luiden toon een bescheiden aandeel in dezen overvloed te vragen. Onlangs nu is de menigte van 10.000 man sterk, tot een aanval op de fabrieken overgegaan, die met behulp van de brandweer werd afgeslagen. Stroomen ijskoud water werden op de aanvallers gespoten, die eindelijk afdeinsden, doch niet vóórdat zij de glazen der fabriek hadden ingegooid en een politieagent zoo duchtig hadden afgerost, dat hij bewusteloos bleef liggen.

De wichelroede.

In een beknopt overzicht, dat de Verband zur Klärung der Wünschelrutenfrage over 1913 aan hare leden toezond, wordt medegedeeld, dat het afgeloopen jaar van groote beteekenis voor deze vereeniging is geweest inzonderheid door het congres te Halle, waarvan een uitvoerig verslag in bewerking is.

Te Hildesheim deed zich een merkwaardig geval voor. Een fabriek daar, die aan de stad jaarlijks 10.000 mark voor waterverbruik moest betalen, deed alle mogelijke moeite om een eigen bron aan te boren. De boorproeven mislukte echter alle, en met het oog op de bodemformatie gaf een rijksgeoloog de schriftelijke verklaring, dat op een waterader daar ter plaatse geen uitzicht was.

Twee leden der vereeniging, de heeren von Gräve en dr. Beijer, kwamen, door de wichelroede toe te passen, echter tot de gelijkluidende conclussie, dat op een bepaalde plaats een waterader te vinden was en 17 October werd daar inderdaad op 45 M. diepte een rijke bron aangeboord.

N. R. C.

Landbouwonderwijs.

Voor Planters wordt door den Landbouwkundige de gelegenheid geopend tot het verkrijgen van Landbouwonderwijs. Zij die aan eenen cursus wenschen deel te nemen worden uitgenoodigd zich vóór 1 Maart e.k. bij den Heer Dussel aan te melden. Het onderwijs zal gratis worden verstrekt.

Hoog Bezoek.

Aan boord van de Italiaansche boot, die Zondagmorgen onze haven binnenkwam, bevond zich de Duitsche Gezant te Caracas, Zijne Excellentie Von Prollius. 's Morgens bracht hij een bezoek aan den Gouverneur, met wien hij 's middags een autotocht maakte, na afloop waarvan hij ten gouvernementshuize bleef dineeren. Denzelfden avond vertrok hij nog naar Venezuela.

De Cur. Crt.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 13 Februari 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 150 KG.	f	0.90
DIVIDIVI per K.G.	„	0.08
ORANJESCHILLEN per KG. 1ste kw.	„	0.60
id. per KG. 2e kw.	„	0.50
HUIDEN per K.G.	„	0.75
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.10
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.08

STROOHOEDEN (hippijapa).

Kwaliteit No. 1	per dozijn		3.37½
„ „ 1 (gebleekt)	„ „		3.50
„ „ 2	„ „		5.25
„ „ 3	„ „		—
„ „ 3	„ „		—
„ „ 4	„ „		7.—
„ „ 5	„ „	OLA	—.
„ „ 6	„ „		8.50
„ „ 7	„ „		9
„ „ 8	„ „	OLA	
„ „ 9	„ „		12.50
„ „ 10	„ „	OLA	12
„ „ 11	„ „		12.50
„ „ 12	„ „	OLA	15
„ „ 13	„ „		
„ „ 14	„ „	OLA	
„ „ 15	„ „		
„ „ 1	van 55 c.M. of minder		2 3

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fecaliënt aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 113 ratten.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven, enz.

Isabel Ardemus, Bebbe Bervo, Isabel Devendt, B. Henny, Pablo Martines, Carmelita Marquis, Ela Reina, Fulgencio Rodrigues, Martina Samboe, Theresa Santiago, Angelista Sintiago.

Aangeteekende stukken: Nicola Beeus recomendado al Sr. Anton Pons, John W. Simmons, Horacio Sprock.

Hamburger Marktberichten.

Aloe. Gedurende December trad niet de minste verandering in den gedrukten toestand. Kleine partijtjes konden wij tegen 70 Mark de 100 Kilo van de hand doen, maar overigens bleef de markt flauw. Hopen we, dat het volgend jaar wat verbetering brenge. De prijs blijft 68—70 mark de 100 Kilo.

Caret. Een kleine verbetering kon gelukkig geconstateerd worden, er was meer navraag, waardoor de prijs wat omhoog ging. De gewone soort deed 21 — 27 M. het ½ K.

De mindere 16 — 20 „ „ „ „

Hatten. Markt kalmer, doch prijzen bleven standvastig.

De goede, zware van Rio Hacha en Curaçao M. 2.08 — 2.10 het K.

De kleine lichtere van Rio Hacha en Curaçao M. 1.90 — 2.00 het K.

De goede, gedroogde van Sabanilla M. 2.00 — 2.20 het K.

Dividivi. De zendingen bleven zeer gering, en bedroegen misschien niet meer dan ± 400 ton, maar de navraag was, helaas, nog geringer, zoodat zelfs die kleine partijtjes niet eens konden verkocht worden, maar geborgen moesten worden in de magazijnen, omdat de prijs al te laag was.

De prijzen zijn:

Curaçao en Bonaire	M.	9	— 8.25
idem betere soort	„	9.50	— 10.25
De gewone v. Sabanil.	„	8.35	— 8.50
idem betere soort	„	9	— 9.50
Coro	„	8.75	— 9.
Puerto Cabello	„	8.50	— 9.50
Maracaibo (zeilsch.)	„	9.25	— 9.50
idem (stoomb.)	„	9.	— 10.
Rio Hacha (zeilsch.)	„	8.75	— 9.50
de gewone p. stoomb.	„	9.	— 9.50
de betere soort „	„	9.75	— 10.

De aanvoer van dividivi in de haven van Hamburg bedroeg.

In	ton
1904	10.500
1905	9.300
1906	9.400
1907	12.000
1908	14.500
1909	12.000
1910	13.500
1911	18.500
1912	10.000
1913	8.200

In aanmerking genomen het groote verschil tusschen de jaren 1911 en 1913 met respectievelijk 18.500 en 8.200 ton, had in het jaar 1913 de prijs veel beter moeten zijn, doch de drukking der prijzen komt van de crisis in het huidenvak en in dat der leerlooiers.

Oud Koper. Als altijd veel schommeling. Op het oogenblik doet het geel koper M. 75 en het rood M. 1.20.

Uit de naburige republieken.

Colombia trekt meer en meer de aandacht, nu het Panamakanaal weldra gereed is. Het is een land met scherpe tegenstellingen in de natuurlijke gesteldheid, waar door sneeuw bedekte bergen met den voet rusten in vruchtbare dalen met tropische plantengroei, terwijl men alle klimaten der aarde hier op korten

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Jan. 1914 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M³.			Inhoud in M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Januari Vorige maanden	95	10270	9597	35	246115	154999
Totaal	95	10270	9597	35	246115	154999

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

afstand van elkander vindt. Dit land wordt door PHANOR JAMES EDER beschreven; eerst de natuurlijke gesteldheid, vervolgens de historie, de staatkundige toestand, bestuur en wetten, financiën, transportmiddelen, de handel, landbouw, mijnen en wouden, de kustgewesten en de bergstreken, de llano's en de selva's. De schrijver eindigt met eene beschouwing over opvoeding en onderwijs.

Het beste bewijs van den grooten vooruitgang dezer republiek is de geregelde opvolging der Presidenten zonder voorafgaande revolutie, zooals dit gebruikelijk is in andere Zuid Amerikaansche Staten. De verkiezingen in deze republiek zijn vrij en hebben een ordelijk verloop.

Met groote meerderheid werd Dr. JOSE VICENTE CONCHA, de candidaat der liberalen en conservatieven, gekozen als President voor het tijdperk 1914 — 1918.

Colombia gaat een mooie toekomst tegemoet. Nu het Panama-kanaal veel scheepvaart zal brengen langs hare beide kusten, krijgt deze republiek ook de vrije beschikking over veel geld, door de Ver. St. v. N. Amerika aangeboden als schadeloosstelling voor het afstaan der kanaalzône. En de regeering is vooruitstrevend genoeg om dit geld nuttig te gebruiken voor het verbeteren harer havens en het aanleggen van nieuwe verkeerswegen naar het Binnenland.

Haiti. 27 Januari kwam een sterke troep der opstandelingen van St. Marc naar Port au Prince, na het gouvernementsleger verslagen te hebben. Een wild gevecht volgde in de hoofdstad, waarop de Duitsche *Vineta* en de Amerikaansche *Montana* troepen aan land zetten om de orde te handhaven en de rust te herstellen. De President MICHEL ORESTE vluchtte naar de *Vineta* in gezelschap zijner echtgenoote, deed afstand van de regeering en liet derhalve het terrein over aan de revolutie.

De politieke toestand werd hierdoor zeer critiek. Wien moesten de mogendheden, zeggen we maar de Ver. Staten, nu steunen. Een wettige President was er niet meer, maar wel vele pretendenten. Het Congres was niet bij elkander en toch heeft er een verkiezing plaats gehad. De kabel berichtte, dat Generaal ORESTE ZAMOR met 94 stemmen van de 105 gekozen is tot President.

Er is met spoed gewerkt, want op dienzelfden 8 Februari was ook het nieuwe ministerie al samengesteld.

CHARLES ZAMOR	Binnenlandsche Zaken
LEGER	Buitenlandsche Zaken
JOHN LAROCHE	Openbare Werken
LESPINASSE	Financiën
ETIENNE	Marine en Oorlog
DR. DALENCOURT	Onderwijs.

Hoe lang zal dit bestuur, met kunst en vliegwerk in elkander gezet, zich kunnen staande houden?

SCHEEPSBERICHTEN.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Januari zijn

Binnengekomen. VAN	SCHEPEN	Uitgezeild NAAR	SCHEPEN
Aruba	19	Aruba	15
Asua (Sto. Dom.)	1	Barbados	1
Barbados	2	Bonaire	50
Bonaire	50	Daaiboolbaai	2
Isl Barlov.	1	La Guayra	1
Fort de France	1	La Vela de Coro	8
La Vela de Coro	5	Maracaibo	9
Maracaibo	9	Rio Hacha	6
Pto Rico	1		
Rio Hacha	8		
Rotterdam	1		
Sto Domingo	1		
St Thomas	1		
totaal	95	totaal	94

De eerste maand van 't nieuwe jaar mag voor de zeilvaart gunstig genoemd worden. Het getal 95 binnengeloopen schepen was sinds Sept. l.l. niet meer bereikt.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

De toestand in Albanie.

In Albanië wordt de toestand steeds gevaarlijker. Uit Valona wordt aan de „Temps" geseind, dat de ongerustheid zoowel uit een politiek als uit een militair oogpunt met het uur toeneemt.

De commissie van toezicht op de Albaneesche zaken heeft beslag gelegd op een telegrafische correspondentie tusschen een Albaneesch hoofd en den Turkschen grootvizier. Die correspondentie schijnt ten doel te hebben gehad een bijeenkomst voor te bereiden tusschen Ismaël Kemal, hoofd der voorloopige regeering in Albanië, en Izzet pasja.

De Nederlandsche gendarmerie-officieren verklaren door de laatste gebeurtenissen totaal afgewerkt te zijn.

De gedelegeerden van Italië en Oostenrijk hebben dringend verzocht om uitzending van schepen.

Uit Konstantinopel verneemt de „Temps" nog, dat Izzet pasja erkent twee maanden geleden een aanbod voor een candidatuur naar den Albaneeschen troon te hebben ontvangen. Hij heeft dat aanbod echter afgeslagen. De correspondent voegt erbij, dat Essad pasja het aanbod 10 dagen geleden heeft herhaald.

Langzamerhand voert de beweging tot een strijd tusschen Christenen en Mohammedanen, die alleen een muzelman tot hoofd van den nieuwen staat willen doen aanstellen. De leden der internationale commissie van toezicht te Valona zijn ongerust over de voortwoekerende beweging onder de Mohammedanen. Men vreest voor een volksbeweging ten gunste der onlangs aangehouden en in de gevangenis opgesloten officieren.

De Mohammedanen zijn den strijd reeds begonnen. Benden van Essad-pasja hebben onlangs een aanval op de stad Elbassan gedaan; het gevecht heeft den geheelen dag geduurd. De gouverneur der stad acht den toestand zeer ernstig. De laatste dagen hebben er ook te Polis schermutselingen plaats gehad tusschen aanhangers van Essad pasja en detachementen gendarmen. De schermutselingen duren nog voort.

Het is te begrijpen, dat in deze omstandigheden de prins van Wied aarzelde de kroon van Albanië te aanvaarden. Intusschen meldt de Kabel, dat de prins reeds te Rome is aangekomen op reis naar Durazzo.

De staking in Zuid-Afrika.

De staking heeft zich zeer uitgebreid en de overtuiging wint veld, dat de regeering tegenover een beweging staat, die meer heeft van een revolutie dan van een gewone staking.

In verband hiermede wordt de Transvaalsche burgermilitie met buitengewonen spoed gemobiliseerd, de manschappen van de verschillende regimenten komen bij troepen te Johannesburg en Pretoria aan en bezetten verschillende strategische punten van den spoorweg.

Ook in Natal en in den Oranje-Vrijstaat worden alle gewapende burgers opgeroepen. Met de gewapende macht, bij proclamatie opgeroepen, zal de regeering dan over ongeveer zestig duizend man de beschikking hebben.

Reeds werd te Pretoria de krijgswet afgekondigd.

Te Kaapstad bewaken sterke afdeelingen der burgerwacht het hoofdstation en andere gebouwen.

Het Verbond van vakvereenigingen beveelt een algemeene staking aan en heeft bepaald, dat er over het voorstel om te staken zal worden gestemd.

Op een door de stakers te Johannesburg belegde vergadering werd geëischt, dat de regeering onmiddellijk zou aftreden en tot de keizerlijke regeering te Londen het verzoek gericht, het gebruik maken van troepen niet toe te staan.

Naar de laatste berichten wordt de toestand beter. Een telegram van den directeur generaal der spoorwegen te Johannesburg meldt, dat een gedeelte der leden van den bond van spoorwegbeambten het werk wenscht te hervatten. Eenige mannen zijn reeds weder aan den arbeid gegaan, en de directeur gelooft, dat het mogelijk zal zijn, spoedig weder een normalen treinenloop te doen plaats hebben.

De treinen zullen alleen overdag loopen.

Ten slotte zij nog gemeld, dat de Basoeto's te Jagersfontein, waar zij in de mijnen werken, tot opstand zijn gekomen. Ongeveer 9000 inboorlingen zijn ontsnapt uit hunne compounds en hebben de stad aangevallen, die door 150 blanke burgers werd verdedigd. Een ernstig gevecht volgde; zeven inboorlingen zijn gedood en 36 gewond. Van den kant der blanken zijn er zoo wat een 12-tal gewonden. Ofschoon zij in groot aantal waren, moesten de Basoeto's het onderspit delven; boeren uit den omtrek hielpen de blanke bevolking der stad.

Na het gevecht kwamen de inboorlingen tot kalmte; de orde is nu hersteld.

De algemeene toestand is dus nog niet, zooals die zijn moest. De gisting, welke zoolang reeds viel te constateeren, zal weer stakingen te voorschijn brengen. Zoowel in de kolenmijnen van Natal als in de goud- en diamantgroeven van Transvaal en bovenal op de spoorwegen, dreigt het tot ernstige conflicten te komen.

De blanke mijnwerkers eischen opslag van loon, korteren arbeidstijd en weer in dienstneming van enkele werklieden, die naar zij zeggen onrechtvaardig ontslagen zijn. De werklieden in de Transvaalsche kolenmijnen, te Witbank, Vereeniging en elders steunen die eischen en het Transvaalsche verbond van mijnwerkers, in hoofdzaak bestaande uit werklieden in de goudmijnen van den Witwatersrand, heeft een werkzaam aandeel genomen in de onderhandelingen.

De minister van spoorwegen heeft met de vertegenwoordigers van het spoorwegpersoneel een langdurige bespreking gehad, die echter op niets is uitgeloopen. De uitvoerende raad der vakvereeniging van spoorwegpersoneel heeft nu besloten, de algemeene staking af te kondigen indien het Bestuur de ontslagen spoorwegmannen niet weer in dienst neemt.

De ministers Smuts en Malan zijn naar Johannesburg vertrokken en vrijwilligers zijn opgeroepen om als particuliere politie dienst te doen. Het station te Pretoria wordt door vier honderd man bewaakt.

De spoordirecties zeggen, dat er beslist bezuinigingen moeten worden gemaakt en dat een deel van het personeel overbodig is, terwijl de vakvereenigingen verklaren, dat er integendeel nog zeer veel werk is. Zelfs zouden noodzakelijke reparaties achterwege blijven, zoodat het rijden gevaarlijk wordt en sommige machinisten reeds met het oog op den toestand van het materieel hebben geweigerd te rijden.

Wanneer het niet spoedig tot een schikking komt, zou onverwijld door den Bond van Vakvereenigingen een *algemeene staking* worden afgekondigd.

De mijneigenaars zijn bevreesd, dat door deze staking de arbeid in de mijnen zal werden vastgezet en dat dan de met zooveel moeite geworven Kaffers allen naar huis zullen gaan.

De staking te Dublin duurt nog steeds voort, altijd maar door ellende brengend. Misschien, dat er verbetering in den toestand zal komen nu de Matrozen- en Stokersbond geen stakings-uitkeering meer geven zal.

Te Leeds heeft de staking een ongedacht voordeel aan de stad gebracht. Zich uit gebrek aan werkkrachten eenige weken moetende behelpen, is het stadsbestuur tot de ontdekking gekomen, dat zij het met wel een 500 werklieden minder kan stellen. Die plaatsen zullen dus niet meer worden vervuld, hetgeen de gemeente een 36.000 p.st. 's jaars zal besparen.

Nu beginnen echter mannen van het spoorwegpersoneel in de stad, goederen van de gemeente als besmet te behandelen, wat tot nieuwe verwikkelingen leiden kan.

HEDEN overleed alhier in den ouderdom van ruim 66 jaar de heer

Camilo Madriz.

DE FAMILIE.

Curaçao, 12 Februari 1914.

Algemeene kennisgeving.

DE HEER EN MEVROUW
H. Ferguson-Schotborgh
hebben de eer kennis te geven van het huwelijk van hunne dochter
Selly Constance
met den Heer
H. A. A. Status Muller
2e. Luit Inf. I. L.
waarvan de voltrekking heeft plaats gehad te 's Gravenhage.
Curaçao 12 Februari 1914.
Receptie 14 Februari 8 uur Molenplein 11.

DE HEER EN MEVROUW
C. Statius Muller-Ferguson
hebben de eer kennis te geven van het huwelijk van hun zoon
Herman August Albert
met Mejuffrouw
Selly Constance Ferguson
waarvan de voltrekking heeft plaats gehad te 's Gravenhage.
's Gravenhage 12 Februari 1914.
Nicolaistraat 72.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 7 FEBR. — 21 FEBR.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Calypso	H C Berkhout	7 Febr	Amsterdam	7 Febr	Colón
Pr der Nederl	C v Baaren	10 "	New-York	10 "	Amsterdam
Merida	A Johanson	11 "	Maracaibo	11 "	Maracaibo
Caracas	Furst	12 "	La Guayra	12 "	New-York
Progreso	S Bierman	14 "	New-York	14 "	Maracaibo
Prins Willem V	J W Drijver	14 "	Amsterdam	15 "	New-York
Calypso	H C Berkhout	16 "	Colón	16 "	Amsterdam
Merida	A Johanson	16 "	Maracaibo	16 "	La Guayra
Merida	A Johanson	18 "	La Guayra	19 "	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	19 "	New-York	19 "	La Guayra
Progreso	S Bierman	19 "	Maracaibo	19 "	New-York
Jan v Nassau	R Wagenmaker	22 "	New-York	23 "	Amsterdam
Itterssum	Bakker	9 Febr	Brasil	10 Febr	Sta Barbara
Aphrodite	Schott	9 "	La Guayra	10 "	Colón
Asian	W E Wood	10 "	Liverpool	11 "	Sta Marta
Bologna	A Poggi	8 "	Colón	8 "	Génova
Niederwald	H Bose	14 "	Hamburg	14 "	Colón
Cheruskia	P Kuttert	14 "	Cuba	15 "	Hamburg
Sachsenwald	Grugel	14 "	Colón	16 "	Hamburg
Montevideo	C Morales	16 "	Colón	16 "	Barcelona

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Maracaibo V	7 Febr.	Maracaibo	*Frieda H*	9 Febr.	Maracaibo
Carlota H	7 "	Maracaibo	*Olinda H*	10 "	Sto Domingo
Juan Luis	9 "	Aruba	*Maria H*	10 "	Maracaibo
Silfide H	13 "	Maracaibo	*Juan Luis*	10 "	Aruba
Estelle H	13 "	Isl Barlov.	*Arimista*	11 "	Barahona
			Maracaibo	11 "	Maracaibo
			Meteor H	11 "	Maracaibo
			Carlota H	12 "	Maracaibo

Vermoedelijk vertrekt de **ESTELLE** a. s. Maandag naar Aruba en Zaterdag a.s. naar de Bov. Eilanden.